

Kvalitetsevaluering av offisiell statistikk 2024

Funn og anbefalinger

TALL

SOM FORTELLER

PLANER OG MELDINGER / PLANS AND REPORTS

2024/4

I serien Planer og meldinger publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 15. april 2024

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Med offisiell statistikk menes statistikk som omfattes av Nasjonalt program for offisiell statistikk. Kvalitetskravene til offisiell statistikk er beskrevet i statistikkloven § 5 og i Retningslinjer for europeisk statistikk. Statistikkloven § 6 gir SSB i oppdrag å utarbeide en årlig offentlig rapport om kvaliteten på offisiell statistikk. Den viktigste kilden til rapporten er kvalitetsevalueringen som årlig gjennomføres hos alle produsenter av offisiell statistikk.

Kvalitetsevalueringen er nå gjennomført for tredje gang, og for første gang er denne gjennomført på statistikknivå. Tidligere har kvalitetsevalueringen blitt gjennomført på institusjonsnivå.

Kvalitetsevalueringen ble gjennomført av kvalitetstemaet ved SSB, Per Ola Haugen, Kari Benterud Mellem, Grete Olsen og Emma Castillo Schiro. Frode Berglund har bidratt i utviklingen av spørreskjemaet og Brosik Razwani og Jon Ole Johansen Hagemo har bidratt med teknisk støtte.

Vi takker produsentene av offisiell statistikk for velvillig å dele informasjon om kvalitet i sine statistikker og produksjonssystemer.

Statistisk sentralbyrå, 2. april 2024

Arvid Olav Lysø

Innhold

Forord	3
Sammendrag	5
1. Om kvalitetsevalueringen	6
2. Resultater og anbefalinger	7
2.1. Aktualitet	7
2.2. Relevans.....	9
2.3. Tilgjengelighet og klarhet	9
2.4. Samle inn data	10
2.5. Sammenheng og sammenlignbarhet	12
2.6. Dokumentasjon	13
2.7. Nøyaktighet og pålitelighet.....	14
2.8. Editering.....	16
2.9. Korrigering av feil.....	17
2.10. Planlagte revisjoner	17
2.11. Statistisk konfidensialitet og tilgang til data for forskere	18
2.12. Upartiskhet og objektivitet	19
2.13. Kvalitetsbevissthet	20
2.14. Samarbeid.....	21
3. Status på tiltak fra tidligere kvalitetsevalueringer	22
Referanser	24
Vedlegg A: Anbefalinger og tiltak	25
Vedlegg B: Resultater fra selvvurderingen 2023/24	28
Vedlegg C: Rådgivende utvalg i SSB	32
Vedlegg D: Aktualitet	33

Sammendrag

Resultatene fra kvalitetsevalueringen viser at etterlevelsen av kvalitetskravene i den norske statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk i stor grad oppfylles. For noen av kvalitetskravene er imidlertid etterlevelsen ikke god nok. Det er betydelig variasjon mellom produsentene i etterlevelsen av enkelte krav.

Kvalitetsevalueringen på statistikknivå har, gjennom å involvere statistikkansvarlige, bidratt til økt bevissthet om kvalitetskravene hos de som produserer statistikkene. Det er en viktig og positiv effekt av kvalitetsevalueringen. For å øke bevisstheten mer systematisk, anbefales det at kvalitetskurs gjøres obligatorisk for alle nyansatte.

Før første gang presenteres en indikator for aktualitet som dekker all offisiell statistikk. I gjennomsnitt er aktualiteten for all offisiell statistikk noe bedre enn kravet som Finansdepartementet har til SSB, se vedlegg D. Det er stor variasjon i statistikkens aktualitet. Statistikkprodusentene egen vurdering er at brukernes krav og forventning til aktualitet i all hovedsak oppfylles. For å unngå at indikatoren gir et upresist bilde, anbefales det å vurdere hvordan referanseperiode defineres og aktualitet beregnes.

Kvalitetsevalueringen viser at flere statistikkansvarlige ønsker seg bedre verktøy og tydeligere retningslinjer for visualisering av statistikken. Bruk av visuelle virkemidler i statistikkpublisering, bidrar til at statistikken blir enklere å forstå og bruke.

I kvalitetsevalueringen kartlegges bruken av SSBs system for kodeverk, Klass. I SSB er bruken av Klass relativt stor, men det er fortsatt statistikker som av ulike årsaker ikke bruker systemet. Produsenter utenfor SSB kan ikke legge inn sine egne kodeverk i Klass, men de kan benytte kodeverk som SSB har lagt inn. Det er et betydelig potensial knyttet til standardisering og effektivisering ved økt bruk av Klass. Klass bør derfor videreutvikles slik at flere kan ta løsningen i bruk, både i SSB og blant andre produsenter.

Kvalitetsevalueringen kartlegger omfanget av beregning, vurdering, dokumentasjon og formidling av statistisk usikkerhet. Det er kun 23 prosent som beregner statistikkens usikkerhet. En god del vurderer usikkerhet uten å gjøre konkrete beregninger. Halvparten av statistikkene blir formidlet med mulige grunner til usikkerhet i omtalen av tallene. Bevisstheten knyttet til formidling av usikkerhet kan økes, og alle produsenter bør vurdere hvordan beregning, dokumentasjon og formidling av usikkerhet kan forbedres.

For omtrent to tredjedeler av all offisiell statistikk har produsentene svart at de er av en slik type at det er behov for å ivareta statistisk konfidensialitet for å ikke avsløre informasjon om enkeltpersoner eller selskaper når statistikken publiseres. For å minske risikoen for at informasjon avsløres, er det viktig at anerkjente metoder og programvare benyttes for å håndtere avsløringskontroll. Kvalitetsevalueringen viser at for omtrent 20 prosent av statistikkene er det usikkert om statistisk konfidensialitet har vært godt nok ivaretatt ved publisering av statistikken. Dette viser at det er behov for å øke både bevisstheten og kompetansen om statistisk konfidensialitet.

Resultatene fra kvalitetsevalueringen viser at bruk av kvalitetsindikatorer, for å måle kvalitet i statistiske prosesser eller produkter, er relativt lite utbredt i produksjon av offisiell statistikk. Dette bekrefter funn fra tidligere kvalitetsevalueringer på institusjonsnivå.

I 2022 var det planlagt 113 kvalitetsforbedrende tiltak basert på anbefalinger gitt i tidligere kvalitetsrapporter, og allerede høsten 2022 var en fjerdedel av disse tiltakene gjennomført. Ved rapportering av status for til sammen 161 tiltak i januar 2024, var 42 prosent av tiltakene gjennomført.

1. Om kvalitetsevalueringen

SSB har for første gang gjennomført en kvalitetsevaluering på statistikknivå av alle statistikker i nasjonalt program for offisiell statistikk 2021 - 2023. Hovedformålet med kvalitetsevalueringen er å gi et bilde av etterlevelsen av kvalitetskravene i den norske statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk.

Kvalitetsevalueringen består av fire elementer:

- Selvvurdering i form av et spørreskjema for hver statistikk
- Oppfølgingsintervju med alle seksjoner og produsenter
- Innhenting av informasjon om aktualitet
- Statusrapportering av forbedringstiltak

Spørreskjemaet hadde om lag 35 spørsmål basert på Retningslinjene for europeisk statistikk og § 5 i statistikkloven. Undersøkelsen ble gjennomført både hos SSBs statistikkseksjoner og hos de andre produsentene av offisiell statistikk. Totalt ble det sendt inn 343 utfylte skjema fra alle statistikkene i nasjonalt program for offisiell statistikk. Disse ble fylt ut av statistikkansvarlige eller andre som har god kjennskap til statistikken. Seksjonssjefer i SSB har hatt mulig til å se gjennom innsendingene for sin seksjon.

I etterkant av innsendelsen av spørreskjema, gjennomførte kvalitetsteamet oppfølgingsmøter med statistikkseksjonene i SSB og de andre produsentene av offisiell statistikk. Formålet med møtene var å kvalitetssikre resultatene fra spørreundersøkelsen og få utfyllende informasjon om enkelte temaer. På disse møtene deltok to personer fra kvalitetsteamet i SSB, ansvarlig seksjonssjef (i SSB) eller avdelingsansvarlig (hos de andre produsentene). Videre deltok de som arbeider direkte med statistikkene, enten gruppeledere eller statistikkansvarlige. Deltakerne fikk mulighet til å utdype svarene sine og i noen tilfeller er svar på selvvurderingen korrigert. Hver statistikkprodusent og hver seksjon i SSB, fikk sammenstillinger av egne resultater.

Undersøkelsen ble godt mottatt, både i statistikkavdelingene i SSB og hos de andre produsentene av offisiell statistikk. En viktig effekt av kvalitetsevalueringen er at av selvvurderingen og oppfølgingsintervjuene bidrar til bevisstgjøring om kvalitetskravene hos statistikkprodusentene. I tillegg bruker flere produsenter resultatene til å få et overblikk over muligheter og utfordringer i produksjonen av sine statistikker.

Data for aktualitet for SSB er hentet fra SSBs interne system, mens for andre produsenter av offisiell statistikk, er det hentet fra spørsmål i spørreskjemaet.

Status på arbeidet med forbedringstiltak ble rapportert inn av alle statistikkprodusentene i januar 2024. Rapporteringen inneholder status for tidligere planlagte og nye tiltak som er satt opp siden forrige rapportering.

2. Resultater og anbefalinger

2.1. Aktualitet

Retningslinjer for europeisk statistikk angir at statistikken skal være aktuell på publiseringstidspunktet. Offisiell statistikk skal beskrive virkeligheten og tallfeste det brukerne er interessert i. Den må produseres og publiseres så raskt at den er aktuell når det skal tas viktige beslutninger. Aktualitet er en av styringsparameterne som SSB rapporterer til Finansdepartementet. Indikatoren for aktualitet viser gjennomsnittlig antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert. De andre produsentene av offisiell statistikk har ikke like presise krav til aktualitet som SSB.

Resultater fra evalueringen

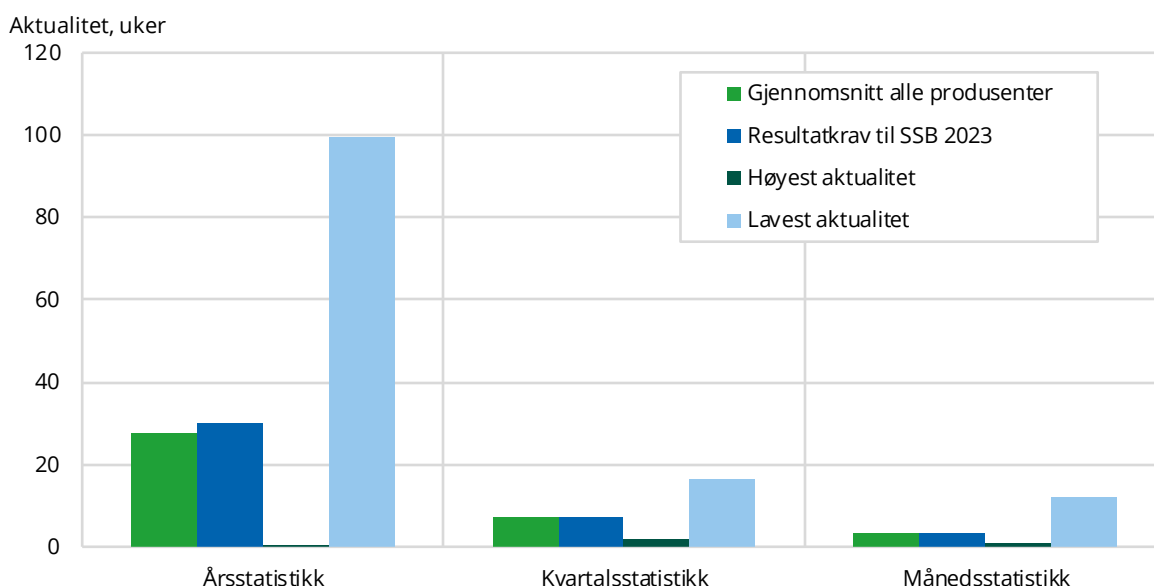
SSBs aktualitetsdata er hentet fra SSBs publiseringssystem, mens data for andre produsenter er hentet inn fra selvvurderingen. Aktualitetstallene for SSB gjelder for 2023, mens for de andre produsentene gjelder tallene for siste publisering på rapporteringstidspunktet¹.

Resultatene for måneds-, kvartals- og årsstatistikk er gjennomsnitt, hvor både foreløpige og endelige tall inngår.

Finansdepartementet har i tildelingsbrevet til SSB for 2023 satt resultatkrav til aktualitet. Den skal være minst like bra som den beste av de tre siste årene. Dette betyr at aktualiteten for henholdsvis års-, kvartals- og månedsstatistikk skal være bedre eller lik 29,9 uker (årsstatistikk), bedre eller lik 7,3 uker (kvartalsstatistikk) og bedre eller lik 3,3 uker (månedsstatistikk).

Figur 2.1 viser at aktualiteten for årsstatistikk i gjennomsnittet for all offisiell statistikk er 27,5 uker; noe som er litt bedre enn kravet til SSB. Gjennomsnittet for kvartals- og månedsstatistikk møter omtrent resultatkravene. Figuren viser at det er store forskjeller mellom høyest og lavest aktualitet.

Figur 2.1 Aktualitet i offisiell statistikk

Kilde: Statistisk sentralbyrå

¹ Spørreundersøkelsen ble sendt ut 2. oktober 2023 med svarfrist 20. oktober 2023.

Både SSB og øvrige produsenter, forteller at de jobber kontinuerlig med å forbedre aktualiteten i statistikken de produserer, enten ved å redusere produksjonstiden eller ved å få tilgang til data på et tidligere tidspunkt. Det gjøres også en del forarbeid i forkant av dataleveransene, slik at mye er klart til produksjon når man har tilgang til dataene.

På spørsmål om aktualiteten er i tråd med brukernes krav, svarer 83 prosent at den «i svært stor» eller «i ganske stor grad» tilfredsstillende brukerbehovene. Det er 13 prosent av statistikkene som planlegger å publisere oftere eller raskere for å øke aktualiteten.

Aktualiteten påvirkes av flere ulike faktorer:

- Tilgang til data. Noen datakilder er ikke tilgjengelige før det har gått lang tid fra den aktuelle referanseperioden. Det finnes eksempler på statistikk med aktualitet på ca. 50 uker, mens tiden fra data var tilgjengelig til statistikken ble publisert er 11 arbeidsdager.
- Produksjonstiden. Tiden det tar fra data er tilgjengelig fram til statistikken er publisert.
- Alle KOSTRA²-statistikkene har felles fastsatt publiseringstidspunkt. Dette fører til at statistikker som er klare til å publiseres tidligere, venter med publisering. I flere av oppfølgingsintervjuene forteller statistikkansvarlige: «Ofte sitter vi klar med en statistikk, men må vente til den felles publiseringdatoen for KOSTRA.»

Kvalitetsevalueringen viser at SSB har en noe dårligere aktualitet for årsstatistikkene enn de øvrige produsentene. En forklaring kan være at de andre produsentene ofte har datagrunnlaget «i eget hus», mens SSB samler inn data fra spørreundersøkelser eller registreiere.

Aktualitet er tiden mellom referanseperiodens utløp og publiseringstidspunktet. Dette er i de fleste tilfeller en grei definisjon, men kvalitetsevalueringen har vist at det er ulik praksis for hvordan referanseperiode tolkes, noe som medfører at aktualiteten beregnes ulikt. Referanseperiodens utløp kan settes når innsamlingen av data avsluttes eller ved utløp av kalenderår, kvartal eller lignende. Det er også utfordringer for tellingen når publiseringstidspunktet er innenfor referanseperioden. Dette fører til at det kan være unøyaktigheter og mulige feilkilder i beregningen av aktualitet for SSB.

Anbefalinger 2024

- K46. Det anbefales at SSB etablerer en tydelig og felles definisjon av referanseperioden som aktualitet beregnes på bakgrunn av.
- K47. Det er nødvendig at det gjøres en gjennomgang av referanseperioden for alle statistikker i henhold til oppdatert definisjon.
- K48. For KOSTRA-statistikkene i SSB anbefales det å gjøre en vurdering av om aktualiteten kan forbedres ved å åpne for at enkeltstatistikker kan publiseres tidligere eller hyppigere, ut ifra en avveining mellom aktualitet og andre kvalitetsmål.

² KOSTRA er en forkortelse for kommune-stat-rapportering. Gjennom KOSTRA sender alle norske kommuner og fylkeskommuner inn tall fra sine tjenestoområder til Statistisk sentralbyrå.

2.2. Relevans

Offisiell statistikk skal oppfylle brukernes behov. Ifølge retningslinjene skal det finnes prosedyrer for å konsultere brukere og kjenne brukernes behov.

Resultater fra evalueringen

Det finnes faste møteplasser med brukere for omtrent to tredjedeler av statistikkene. SSB har etablert 19 rådgivende utvalg på ulike statistikkområder (se vedlegg C). Enkelte statistikkområder i SSB vurderer å opprette flere rådgivende utvalg. I tillegg til rådgivende utvalg finnes ulike møteplasser med brukere, for eksempel:

- Årlige møter med departementer
- Referansegrupper for utvalgsundersøkelser
- KOSTRA-arbeidsgrupper³
- Regelmessige møter med brukere

Brukerkontakt skjer også direkte med brukere via e-post og telefon, både til sentrale svartjenester og til de statistikkansvarlige. Flere statistikkansvarlige oppgir at de har mye brukerkontakt selv når det ikke er opprettet faste møteplasser. De fleste statikker har e-postadresser og telefonnummer lett synlig på statistikksiden. Denne kontakten bidrar også til god innsikt i brukerbehovene. Når brukerkontakten skjer til sentrale svartjenester eller sentralbord, er det nyttig for de statistikkansvarlige å få en oversikt over hva det spørres etter.

Når det gjelder kunnskap om brukerbehov som ikke er dekket, svarer omtrent en tredjedel at de kjenner til udekte brukerbehov. Noen brukerbehov kan ha både tekniske og tidsmessige utfordringer som gjør at de ikke kan møtes. En kost/nytte-vurdering må også gjøres, slik at verdien av å dekke et brukerbehov vurderes opp mot kostnadene med å imøtekomme det.

I oppfølgingsintervjuene forteller flere at konfidensialitetshensyn kan være årsaken til at statistikker ikke kan publiseres på et så detaljert nivå som brukerne ønsker.

Anbefalinger 2024

- K49. Det anbefales at henvendelser om brukerbehov som kommer til sentrale svartjenester, oppsummeres og formidles til statistikkansvarlige.

2.3. Tilgjengelighet og klarhet

Ifølge prinsippet om tilgjengelighet og klarhet i retningslinjene skal statistikk presenteres slik at det er enkelt og tolke og forstå, i tillegg til at metadata og dokumentasjon er tilgjengelige. Spesielttilpassede analyser skal gjøres offentlig tilgjengelig.

Resultater fra evalueringen

Ofte blir statistikkene publisert sammen med en artikkel. For 89 prosent av statistikkene følger det alltid eller noen ganger med en artikkel når de publiseres.

Nesten halvparten av statistikkene inkluderer visuelle virkemidler som figurer, grafer eller kart. 30 prosent svarer at det er rom for forbedring når det gjelder bruk av visualiseringer.

³ **Arbeidsgruppene** i KOSTRA har ansvar for å innhente informasjon om, og utarbeide statistikk på, sitt område. Gruppene er sammensatt av representanter fra ulike offentlige etater, og fagdepartementer fra de respektive områdene. I tillegg deltar eventuelle andre interessenter som bestemmes konkret for den enkelte arbeidsgruppen.

I oppfølgingsintervjuene fortalte flere statistikkansvarlige at de ønsker seg flere og bedre verktøy, samt tydeligere anbefalinger og retningslinjer for visualisering.

Over halvparten av statistikkene tilbyr spesialtilpassede analyser eller tabeller etter forespørsel, mens kun en fjerdedel blir publisert på statistikkens hjemmeside. De øvrige blir registret og lagret i offentlig postjournal, og slik sett er kravet til offentlig tilgjengelighet ivaretatt.

Anbefalinger 2024

- K50. Forbedre verktøyene for visualisering og formidlingsplattformene slik at det blir enklere å publisere ulike typer av visualiseringer.
- K51. Ta i bruk ulike former for visualiseringer.

2.4. Samle inn data

I Norge er en stor del av offisiell statistikk basert på data fra administrative datakilder eller uttrekk direkte fra fagsystemer. Kvalitetskravet om egnede statistisk prosedyrer sier at skjemaer skal testes på potensielle respondenter før datainnsamling. Testing bidrar til å avdekke eventuelle svakheter i spørsmålsformuleringer og datafangst og om den ønskede informasjonen er mulig å innhente på denne måten.

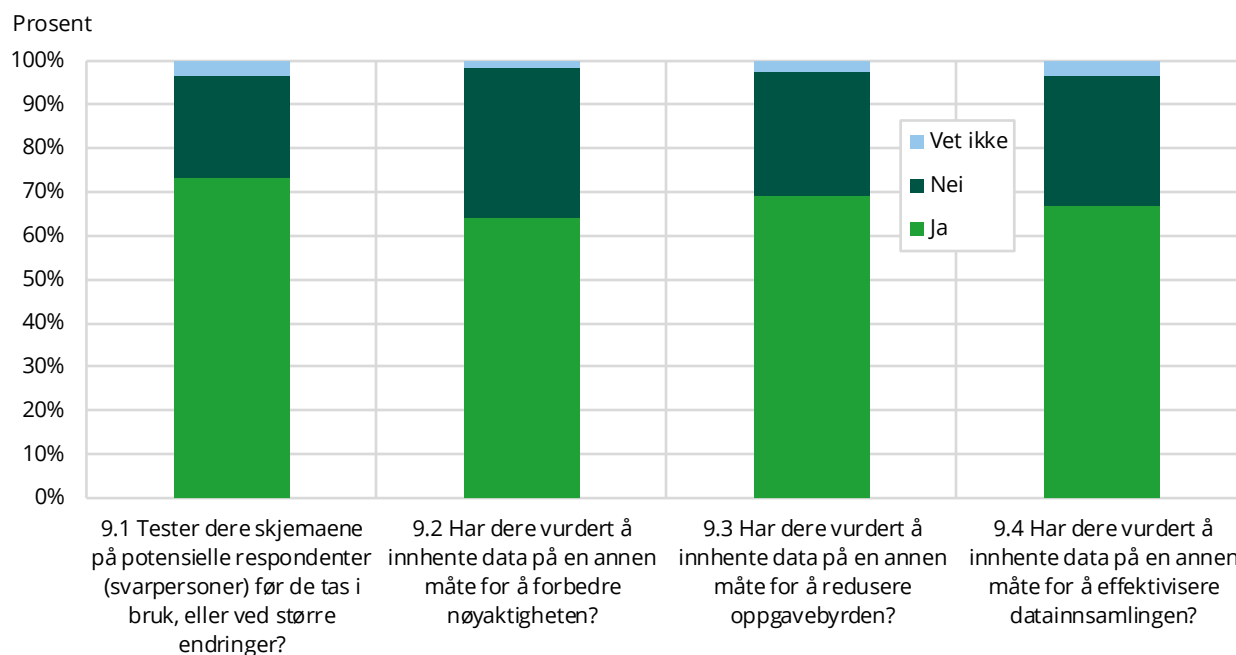
Statistikkprodusentene bør med jevne mellomrom vurdere om skjemaundersøkelser kan erstattes av administrative eller andre datakilder. Dette er relevant for etterlevelse av flere av kvalitetskravene. Både kostnadseffektivitet, forbedret nøyaktighet og redusert oppgavebyrde er mulige fordeler ved endret datafangst.

Statistikkprodusentene bør med jevne mellomrom vurdere om det er behov for alle opplysningene som samles inn. Dette er viktig for å bidra til dataminimering, som innebærer å begrense mengden opplysninger som hentes inn og behandles. Produsenter av offisiell statistikk skal kun samle inn det som er nødvendig for å oppnå formålet med statistikken.

Resultater fra evalueringen

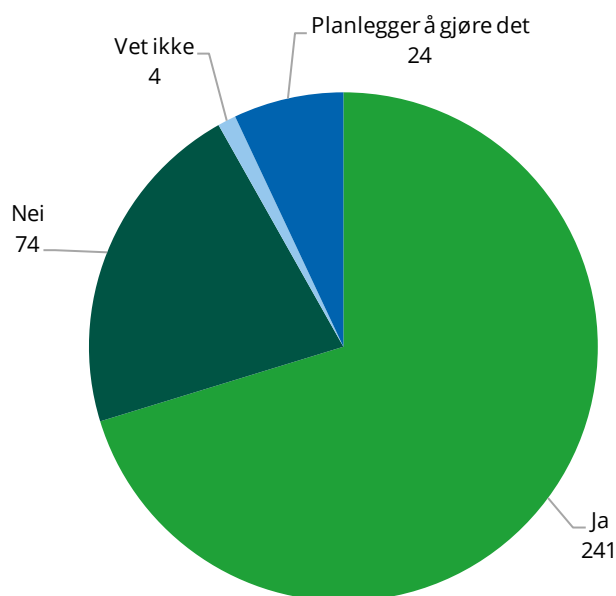
En tredjedel av statistikkene bruker data som samles inn ved hjelp av et spørreskjema. Av disse er det omtrent tre av fire statistikker som tester skjemaet før det tas i bruk første gang, eller ved større endringer.

To tredjedeler av statistikkene har vurdert å innhente data på en annen måte, for å enten redusere oppgavebyrden, effektivisere datainnsamlingen eller forbedre nøyaktigheten på inndata. Produsentene oppgir at flere statistikker har tatt i bruk alternative datakilder de siste årene. Det finnes også tilfeller der alternative kilder har blitt vurdert, men forkastet. Årsaken kan for eksempel være at datagrunnlaget i de alternative kildene, ikke har tilstrekkelig representativitet. Videre er det også eksempler på at statistikkprodusenten ikke har tilstrekkelig kompetanse eller ressurser for å hente data direkte fra leverandørenes fagsystemer. I oppfølgingsintervjuet uttalte en av produsentene: «Oppgavegiverne er på tilbudssiden og står i kø. Før maste vi på filer, nå er vi flaskehalsen». Det etterlyses også retningslinjer og et kompetansemiljø knyttet til en slik type datafangst.

Figur 2.2 De som samler inn data ved hjelp av spørreskjema, tester de skjema og vurderer innsamlingsmetoden?

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For 70 prosent av statistikkene blir det fra tid til annen vurdert om det er behov for alle opplysningene som samles inn.

Figur 2.3 Vurderer dere fra tid til annen om det er behov for alle opplysningene dere samler inn? Antall statistikker

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger 2024

- K52. Etablere retningslinjer og bygge et kompetansemiljø for henting av data direkte fra oppgavegiverens eller dataleverandørenes fagsystemer. Et eksempel på slik datainnhenting er maskin-til-maskin løsninger (M2M).

2.5. Sammenheng og sammenlignbarhet

Kvalitetsprinsippet om Sammenheng og sammenlignbarhet handler om at statistikken er konsistent over tid og sammenlignbar på tvers av regioner og land.

Resultater fra evalueringen

På spørsmålet om brudd i tidsserier blir forklart og beskrevet, svarer tilnærmet alle «ja» eller «statistikken ikke har hatt brudd». Det vil si at bevisstheten knyttet til å dokumentere og formidle brudd i statistikken er høy, og praksis for dette er godt innarbeidet hos alle produsenter. Resultatet bekrefter svarene fra tilsvarende spørsmål fra kvalitetsevalueringene på produsentnivå fra 2022 og 2023.

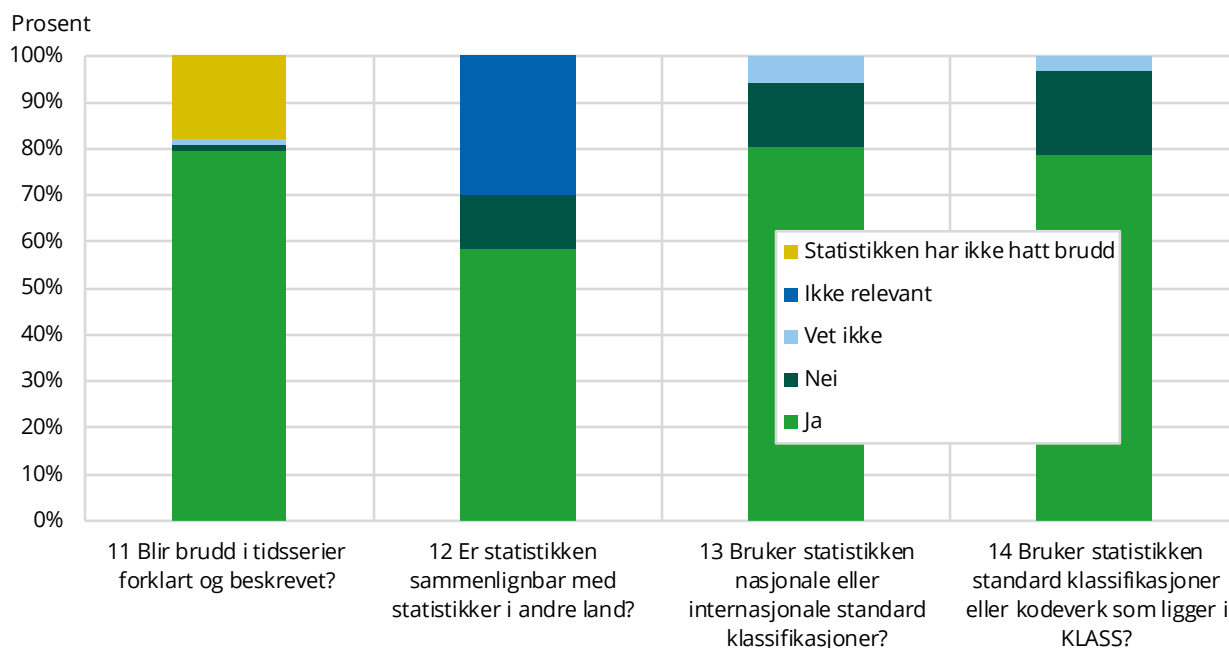
På spørsmålet om statistikken er sammenlignbar med statistikker i andre land, svarer ca. 60 prosent «ja». Mange offisielle statistikker er forordnet via EØS-avtalen og følger Eurostat-krav som gjør at statistikkene blir sammenlignbare på tvers andre europeiske land. Det er også statistikker som er sammenlignbare med andre land som følge av krav eller retningslinjer fra andre internasjonale organisasjoner, som FN og OECD. For ca. 40 prosent av statistikkene ble det svart «nei», eller «ikke relevant» på dette spørsmålet. I tillegg til statistikker som ikke er forordnet, gjelder det også statistikker som beskriver særnorske forhold. For noen statistikker kan det vurderes om statistikkene kan tilpasses statistikker i andre land, selv om de ikke er forordnede via EØS-avtalen.

På spørsmålet om statistikken bruker nasjonale eller internasjonale standard klassifikasjoner, svarer 80 prosent «ja». Dette må i stor grad ses i sammenheng med spørsmålet om internasjonal sammenlignbarhet omtalt over. Det er verdt å merke seg at mange av statistikkene som ikke er forordnede via EØS-avtalen også bruker nasjonale eller internasjonale standard klassifikasjoner.

På spørsmålet om statistikken bruker kodeverk (standard klassifikasjoner eller kodelister) som er dokumentert i Klass,⁴ svarer ca. 77 prosent «ja», mens resten svarer «nei» eller «vet ikke». Verdt å merke seg er at produsenter utenfor SSB ikke har mulighet til å legge inn kodeverk i Klass, men de har mulighet til å bruke kodeverk som SSB legger inn. Produsentene utenfor SSB er i utgangspunktet ikke særlig kjent med Klass, og bruker ikke Klass aktivt, selv om flere av kodeverkene er de samme som brukes i SSB. Kvalitetsevalueringen har bidratt til å gjøre Klass bedre kjent hos produsenter utenfor SSB, og Klass blir brukt i bortimot halvparten av de statistikkene som produseres utenfor SSB. SSB bør vurdere å åpne opp Klass slik at også andre produsenter kan legge inn egne kodeverk. Da kan Klass bli en felleskomponent for alle produsenter av offisiell statistikk.

Rundt 18 prosent av SSBs statistikker benytter ikke Klass til dokumentasjon av kodeverk. I oppfølgingsintervjuene har det kommet frem at for noen statistikker er ikke Klass egnet til å håndtere kodeverkene. Dette skyldes i noen tilfeller manglende funksjonalitet for å håndtere mer komplekse kodeverk. Det har også kommet frem at manglende bevissthet knyttet til bruk av Klass er en årsak til manglende bruk.

⁴ Klass er SSBs system for dokumentasjon av kodeverk (klassifikasjoner og kodelister). Klass er tilgjengelig via [ssb.no](https://www.ssb.no/klass/) og API. <https://www.ssb.no/klass/>

Figur 2.4 Sammenheng og sammenlignbarhet

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger 2024

- K53. SSB: Vurdere å åpne opp Klass slik at produsenter utenfor SSB kan legge inn sine kodeverk og klassifikasjoner.
- K54. Statistikkene som ikke benytter Klass bør ta i bruk Klass hvis det er hensiktsmessig.

2.6. Dokumentasjon

God, oppdatert og tilgjengelig dokumentasjon er relevant for flere av kvalitetsprinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk. Dokumentasjon er viktig, både fra et produsent- og et brukerperspektiv. For å kunne reproducere statistikkene med god pålitelighet er det nødvendig med tilstrekkelig og tilgjengelig dokumentasjon.

Resultater fra evalueringen

På spørsmålet om det finnes skriftlig dokumentasjon om hvordan statistikken er produsert, svarer nesten alle «ja», men over halvparten svarer også at det er rom for forbedringer. I spørsmålet siktes det til produsentorientert dokumentasjon, altså dokumentasjon som forklarer stegene i statistikkproduksjonen for de som produserer statistikken. En slik dokumentasjon er viktig for å redusere sårbarhet ved statistikkproduksjonen. Nye medarbeidere vil mye raskere kunne sette seg inn i statistikkproduksjonen dersom den er godt dokumentert. Dokumentasjonen kan være utdatert, helt eller delvis, eller den dekker ikke alle deler av produksjonsprosessen. Manglende dokumentasjon kan i ytterste konsekvens føre til feil i publisert statistikk.

Ansvarlige for SSB-statistikk har fått spørsmål om koden som brukes til å produsere statistikken lagres på versjonskontrollsystemet Git. Bakgrunnen for dette spørsmålet er et vedtak i SSBs direktørmøte fra 2023⁵. 13 prosent av SSB-statistikkene har produksjonskoden lagret, noen ganger eller alltid, på Git. I oppfølgingsmøtene med statistikkseksjonene i SSB var oppfatningen at dette

⁵ 31.1.2023 (Sak 2023/11)

vedtaket kun gjelder for statistikker som er lagt over til SSBs nye dataplattform. Det er ikke satt noen frist for gjennomføring vedtaket.

Produsenter utenfor SSB fikk spørsmål om dokumentasjon av hvordan statistikken er produsert er tilgjengelig fra statistikkens hjemmeside. Her menes det brukerorientert dokumentasjon, tilsvarende «Om statistikken» som SSB publiserer for sine statistikker. To tredjedeler av statistikkene produsert utenfor SSB har slik dokumentasjon på hjemmesiden.

For SSBs statistikker er det spurt om dokumentasjonen er oppdatert i henhold til de nye retningslinjene for «Om statistikken» som ble vedtatt i SSBs direktørmøte i 2023. 36 prosent har svart «nei» på spørsmål om dette. I SSB hadde statistikkseksjonene frist til utgangen av 2023 med å oppdatere dokumentasjon for sine statistikker, mens datagrunnlaget er hentet inn i oktober 2023. I oppfølgingsmøtene har det kommet frem at flere statistikker har oppdatert sin dokumentasjon i etterkant av at de har fylt ut skjemaet, eller at de har planer om å gjøre det innen fristen. Det reelle tallet ved utgangen av 2023 er derfor høyere enn det resultatene fra selvvurderingen viser.

90 prosent av de som har oppdatert retningslinjene i henhold til nye retningslinjer vurderer også å oppdatere den ved hver publisering av statistikk. Det anses som en god praksis.

Anbefalinger 2024

- Ingen nye anbefalinger

2.7. Nøyaktighet og pålitelighet

I alle statistikker må man håndtere usikkerhet og mulige feilkilder. Produsentene bør etterstrebe å identifisere, beregne, redusere og deretter beskrive og formidle usikkerhet.

Det er viktig at de som arbeider med statistikk er bevisst på grunner til usikkerhet og feilkilder. Det finnes flere metoder og modeller for å identifisere usikkerhet og å forsøke å redusere den. Det kan være nyttig å se statistikkene i lys av totalfeilmodellen (Total Error-, TE-model, Zhang, L.-C. 2012). Man bør alltid omtale usikkerhet og forsøke å beregne usikkerhet der det er hensiktsmessig. Hvis det er mulig å beregne usikkerhet på en god måte, er det nyttig for å forstå graden av usikkerhet i tallene.

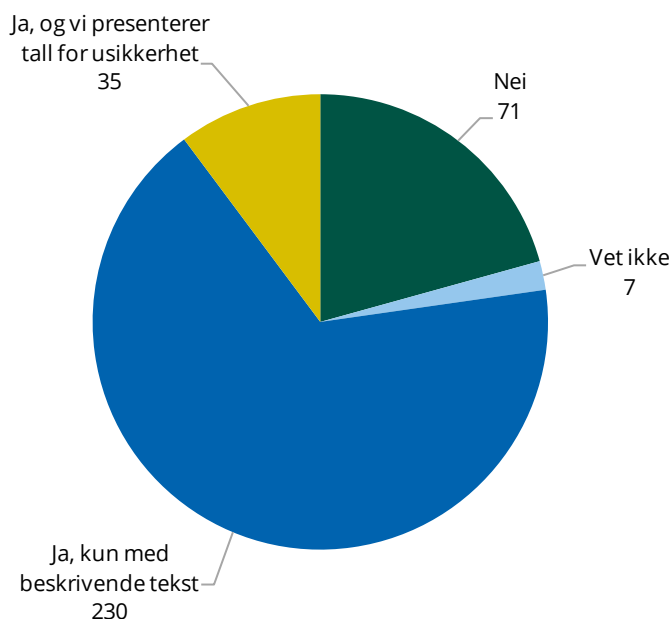
Statistikk skal gjenspeile virkeligheten, og det er viktig å være bevisst på usikkerhet i både analyse av datamateriale og i formidling av funn. Det er viktig å ha en nøktern framstilling av resultater og graden av usikkerhet. Er det usikre tall, kan det være fornuftig å bruke avrundinger eller et mildt språk. Er usikkerheten stor, bør det vurderes om statistikken egentlig er god nok for publisering.

Resultater fra evalueringen

I selvvurderingen spør vi om usikkerhet beregnes, vurderes, omtales og formidles. For 23 prosent av statistikkene blir det beregnet usikkerhet. For litt under halvparten av disse statistikkene presenteres det tall for usikkerhet på statistikkens hjemmeside. Blant de som beregner usikkerhet, er det størst andel som beregner utvalgsfeil, etterfulgt av frafallsfeil og andre typer usikkerhet.

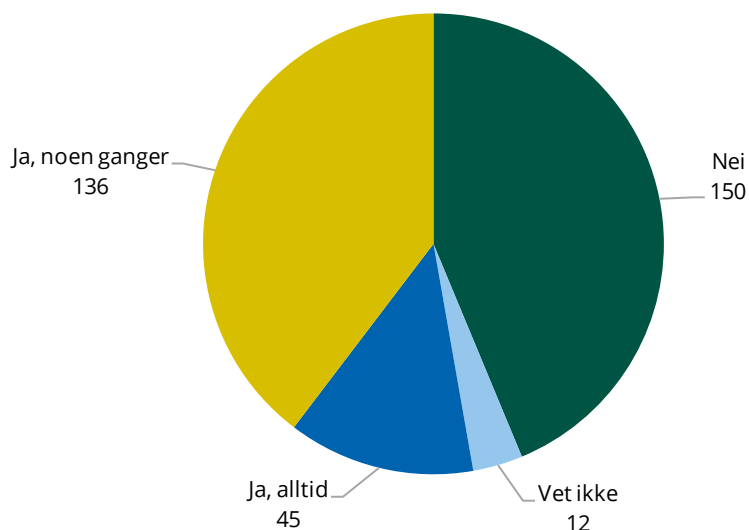
De som ikke beregner usikkerhet har fått spørsmål om de likevel vurderer ulike typer usikkerhet, altså uten å ha mulighet til å beregne konkrete måltall. De kildene til usikkerhet som oftest blir vurdert, men ikke beregnet, er bearbeidingsfeil, målefeil og annen type usikkerhet.

Figur 2.5 nedenfor viser at 67 prosent av statistikkene omtaler usikkerhet med en beskrivende tekst på hjemmesiden. 20 prosent av statistikkene publiseres uten noen beskrivelse av usikkerhet, og 10 prosent publiserer beregninger av usikkerhet.

Figur 2.5 Omtaler dere usikkerhet i dokumentasjonen på statistikkens hjemmeside? Antall statistikker

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Usikkerhet kan også inkluderes som en del av formidlingen av statistikken, som for eksempel i nyhetsartikler. Figur 2.6 viser at for 44 prosent av statistikkene formidles ikke usikkerhet i omtalen av tallene. For 13 prosent av statistikkene blir usikkerhet alltid formidlet, mens det for øvrige statistikker formidles usikkerhet noen ganger.

Figur 2.6 Formidler dere mulige grunner til usikkerhet i omtaler av tallene, f.eks. i nyhetsartikler? Antall statistikker

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger 2024

- K55. Omtale usikkerhet og mulige feilkilder på hjemmesiden for alle statistikker.
- K56. Statistikker som allerede beregner usikkerhet, vurderer om det er hensiktsmessig å publisere denne på statistikkens hjemmeside.
- K57. Bevisstgjøring og kompetanseutvikling for forståelse, beregninger og formidling av statistisk usikkerhet.

2.8. Editering

Editering er kontroll, granskning og retting av data som gjennomføres på data som kommer inn til statistikkproduksjonen, som en del av prosessen fram til publisering av offisiell statistikk. Formålet med editering er å forbedre nøyaktighet og pålitelighet i statistikken som publiseres. Editeringen kan gjennomføres automatisk i ulike systemer eller manuelt med vurdering av enkeltopplysninger. På noen statistikkområder brukes det mye ressurser på editering. For å vite om det er mulig å spare ressurser og/eller publisere statikken raskere, er det viktig å vite hvilken effekt innsatsen har på sluttresultatet. Derfor anbefales det å måle effekten av editering, for eksempel ved å sammenligne resultater fra inndata og publisert statistikk (utdata). SSB har utarbeidet Prinsipper og retningslinjer for dataeditering (SSB, 2023).

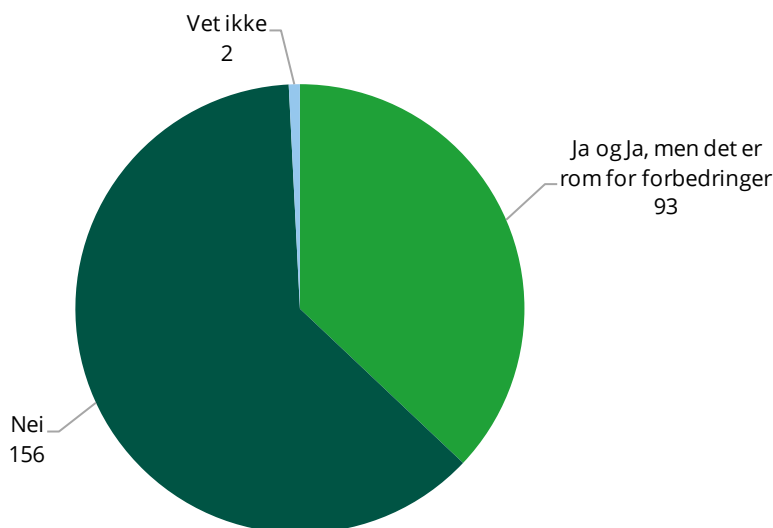
Resultater fra evalueringen

For i overkant av to tredjedeler av statistikkene editeres data i produksjonsprosessen. Blant de som editerer data er det to tredjedeler som ikke måler effekten av editering.

Flere produsenter ønsker å måle effekten av editering eller ser mulighet for forbedring. Noen antar at de kan bruke for mye tid på editering av små enheter, som har liten betydning for sluttresultatet. Flere ønsker å systematisere editering bedre og noen har prosjekter i gang for å automatisere editeringen, noe som også gir mulighet for å måle effekten. For enkelte statistikker i SSB, er planen å forbedre systemet for editering og måle effekten når statistikken legges om til ny dataplattform. Andre mener det er nødvendig med detaljert editering fordi de skal publisere med detaljert inndeling, og da vil feil hos små enheter også kunne ha betydning for sluttresultatet. I enkelte tilfeller der statistikken rapporteres til Eurostat, stilles det høye krav til nøyaktighet på enhetsnivå. Det blir også kommentert at det blir lagt inn kontroller i spørreskjema for å unngå feil i inndata.

Figur 2.7 nedenfor, viser at to tredjedeler av de som editerer data ikke måler effekten av editeringen. En tredjedel svarer «ja» eller «ja, men det er rom for forbedringer» på dette spørsmålet.

Figur 2.7 De som editerer data, måler de effekten av editering? Antall statistikker

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger 2024

- K58. Måle effekten av editering og vurdere om arbeidet med editering kan reduseres og/eller avsluttes tidligere, eller om det er mulig å forbedre datakvaliteten på inndata. Se kvalitetsindikator nummer 4 i Anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk (Notater 202/5, SSB, 2024).

2.9. Korrigering av feil

I all statistikkproduksjon kan det oppstå feil. Det er viktig å ha rutiner som gjør at man raskt oppdager og kan vurdere alvorligheten av feil som avdekkes. I selvvurderingen spørres det om alvorlige feil blir korrigert, og om det blir annonsert at alvorlige feil er korrigert. I forrige selvvurdering, som var på institusjonsnivå, svarte alle produsenter av offisiell statistikk at de korrigerer alvorlige feil som blir oppdaget i publisert statistikk så raskt som mulig, og annonserer at statistikken er korrigert. Dette bildet bekreftes av kartleggingen på statistikknivå.

Resultater fra evalueringen

Med få unntak framkom det at alvorlige feil som blir oppdaget i publisert statistikk blir korrigert så raskt som mulig, og at det blir annonsert at statistikken er korrigert. For noen statistikker er det svart vet ikke.

Kommentaren fra en produsent i oppfølgingsintervju, kan illustrere hvorfor noen svarer at de ikke vet hva som gjøres: «Alvorlige feil rettes. Noen har svart vet ikke, og det kan ha noe med arbeidsdelingen å gjøre, eller det kan være noen nyansatte. Har en kultur i seksjonen for å rette og melde feil».

En produsent av korttidsstatistikk opplyser at feil gjerne korrigeres ved neste publisering. Det kan være tilstrekkelig når det bare er en måned mellom hver publisering, og feilen ikke er for stor.

Anbefalinger 2024

- Ingen nye anbefalinger.

2.10. Planlagte revisjoner

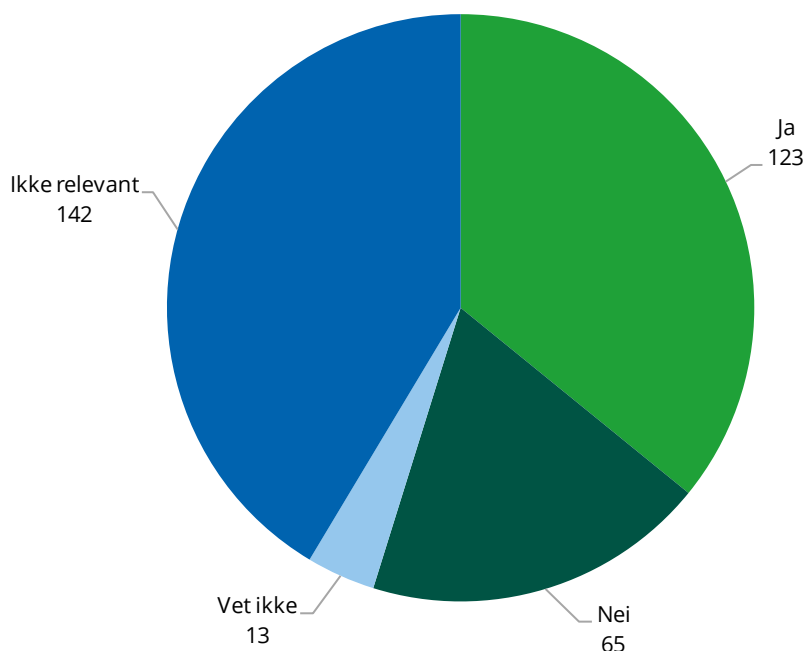
Det kan være flere årsaker til at det er behov for å gjennomføre en planlagt revisjon av en statistikk, som for eksempel tilgang på nye og bedre datakilder eller endringer i klassifikasjoner, metode og definisjoner i statistikken.

I de to tidligere selvvurderingene, som var på institusjonsnivå, ble produsentene spurt om de hadde gjennomført planlagt revisjon, om de da annonserte revisjoner på forhånd på hjemmesiden og om de hadde retningslinjer for planlagte revisjoner på hjemmesiden. De fleste som hadde gjennomført revisjon annonserte dette på forhånd, og halvparten hadde retningslinjer på hjemmesiden.

Se også kapittel 2.5 for omtale av brudd i tidsserier.

Resultater fra evalueringen

Annonsering av planlagt revisjon er relevant for godt over halvparten av statistikkene. Av disse svarer bare i underkant av to tredjedeler at de annonserer revisjon på forhånd noe som tilsvarer 36 prosent av offisiell statistikk, slik figur 2.8 viser.

Figur 2.8. Blir større revisjoner annonsert på forhånd på statistikkens hjemmeside? Antall statistikker

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger 2024

- Ingen nye anbefalinger.

2.11. Statistisk konfidensialitet og tilgang til data for forskere

Statistisk konfidensialitet kan ivaretas ved å aggregere publiserte data i store grupper, eller ved å bruke anerkjente og kvalitetssikrede metoder og programvare for avsløringskontroll. Det er stor risiko for at manuell understrykking og/eller bruk av kode som statistikkansvarlige lager selv, ikke fanger opp alle muligheter for avsløring av informasjon om enkeltenheter. Det er også en risiko for å undertrykke for mye informasjon, noe som kan gå utover statistikkens relevans. Selv om man bruker anerkjent programvare for avsløringskontroll, er det viktig å ha kompetanse på området og på programvaren som brukes.

For enkelte statistikker kan krav om statistisk konfidensialitet fravikes. Dette gjelder for statistikker der unntak fra krav til konfidensialitet følger av EØS-avtalen. Det kan også gjøres unntak fra konfidensialitet dersom den statistiske enheten er offentlig myndighet eller det er innhentet samtykke til at informasjon avsløres. Et annet viktig unntak gjelder opplysninger som er offentlig tilgjengelig.

SSB har etablert Konfidensialitetsutvalget som har som hovedoppgave å utarbeide retningslinjer for praktisering av lovens bestemmelser om konfidensialitet ved publisering av offisiell statistikk og utlevering av tabelloppdrag.

Resultater fra evalueringen

For omtrent to tredjedeler av statistikkene i undersøkelsen har produsentene svart at statistikken er av en slik type at det er behov for å ivareta statistisk konfidensialitet for å ikke avsløre informasjon om enkeltpersoner eller selskaper når statistikken publiseres.

Resultatene fra kvalitetsevalueringen viser at produsentene tar statistisk konfidensialitet på alvor og tar grep for å sikre dette, men at de ikke alltid finner gode løsninger. Av statistikkene som svarer at de har behov for å ivareta statistisk konfidensialitet, bruker 54 prosent programvare eller kode for avsløringskontroll. Øvrige statistikker håndterer konfidensialitet med store aggregeringsnivåer eller manuell undertrykking. Av de som bruker programvare svarer 27 prosent at de bruker anerkjent programvare, mens de øvrige benytter egenutviklet kode.

Av statistikkene som har behov for å ivareta statistisk konfidensialitet svarer 20 prosent «ja» eller «vet ikke», på spørsmålet om konfidensialitet muligens ikke har vært godt nok ivaretatt i alle publiseringer eller ved utlevering av tabeller. For de som har svart «vet ikke», kan det bety at de ikke vil gi garantier, eller at de ikke har nok kunnskap om statistisk konfidensialitet. Videre svarer 94 prosent «ja» eller «ja, men det er rom for forbedringer», på spørsmålet om institusjonen har en klar og enhetlig tolkning av konfidensialitet som er praktisk og anvendelig.

Evalueringen viser at forskere kan få tilgang til data på enhetsnivå for to tredjedeler av offisiell statistikk. Det gjelder strenge regler for slik utlevering, regler som omfatter både godkjenning av forskere og forskningsinstitusjoner, og anonymisering av data. For SSB-statistikk er det ofte Seksjon for mikrodata i SSB eller SIKT - Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, som organiserer forskeres tilgang til data.

Anbefalinger 2024

- K59. Etablere og forbedre retningslinjer for avsløringskontroll og gjøre disse kjent hos produsentene.
- K60. Ta i bruk anerkjent programvare for å ivareta tilstrekkelig statistisk konfidensialitet.
- K61. Kurs i statistisk konfidensialitet skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.

2.12. Upartiskhet og objektivitet

Indikator 6.7 i Retningslinjer for europeisk statistikk sier at alle brukere skal ha samme tilgang til publisert statistikk samtidig. Indikatoren sier også at enhver tilgang for eksterne brukere før publisering skal skje i begrenset og kontrollert omfang, være velbegrunnet offentlig kjent. Statistikkloven § 5 (1) peker også på faglig uavhengighet og upartiskhet.

Dette prinsippet betyr også at spesialtilpassede analyser skal gjøres tilgjengelig for alle, dette er omtalt i kapittel 2.3. Tilgjengelighet og klarhet.

For å sikre at alle brukere har tilgang samtidig, er det viktig å vite når statistikken publiseres. I SSB er dette løst med en statistikkalender på ssb.no som viser når de ulike statistikkene skal publiseres. Det er en frist på tre måneder for varsling i kalenderen. Hvis en statistikkpublisering blir utsatt, varsles dette i kalenderen og på statistikkens hjemmeside. Det pågår arbeid i SSB i samarbeid med andre produsenter, for å ta inn all offisiell statistikk i SSBs statistikkalender på ssb.no.

Produsenter utenfor SSB har løst det å gi lik tilgang på ulike måter. Fra forrige evaluering, som var på institusjonsnivå, vet vi at de fleste, men ikke alle produsenter utenfor SSB har statistikkalender.

Resultater fra evalueringen

De fleste produsenter utenfor SSB fastsetter tidspunkt for publisering i god tid, bare én statistikk fastsetter tidspunkt senere enn én måned før publisering. For denne statistikken er det ikke etablert statistikkalender, men den kommer på omtrent samme tid hvert år. De fleste varsler når statistikk blir utsatt, eller de svarer at statistikken aldri har blitt utsatt.

For de aller fleste statistikkene er det ingen utenfor statistikkproduksjonen som har tilgang til resultatene før statistikken publiseres. I 16 tilfeller har noen utenfor statistikkproduksjonen tilgang til resultatene før publisering, dette er ofte vel begrunnet. Som regel er formålet med slik tilgang samarbeid med andre myndigheter om kontroll av datakvalitet og nøyaktighet. I 7 av disse tilfellene blir det ikke opplyst om dette samarbeidet ved publisering av statistikken, eller det er usikkert om dette gjøres kjent.

Anbefalinger 2024

- Ingen nye anbefalinger.

2.13. Kvalitetsbevissthet

Det er viktig for alle produsenter av offisiell statistikk å være kvalitetsbevisste. Dette gjøres ved å arbeide systematisk og regelmessig for å identifisere sterke og svake sider ved statistikkene, slik at man hele tiden kan øke kvaliteten på prosesser og produkter, og sikre at statistikken produseres i tråd med kvalitetskravene i statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk.

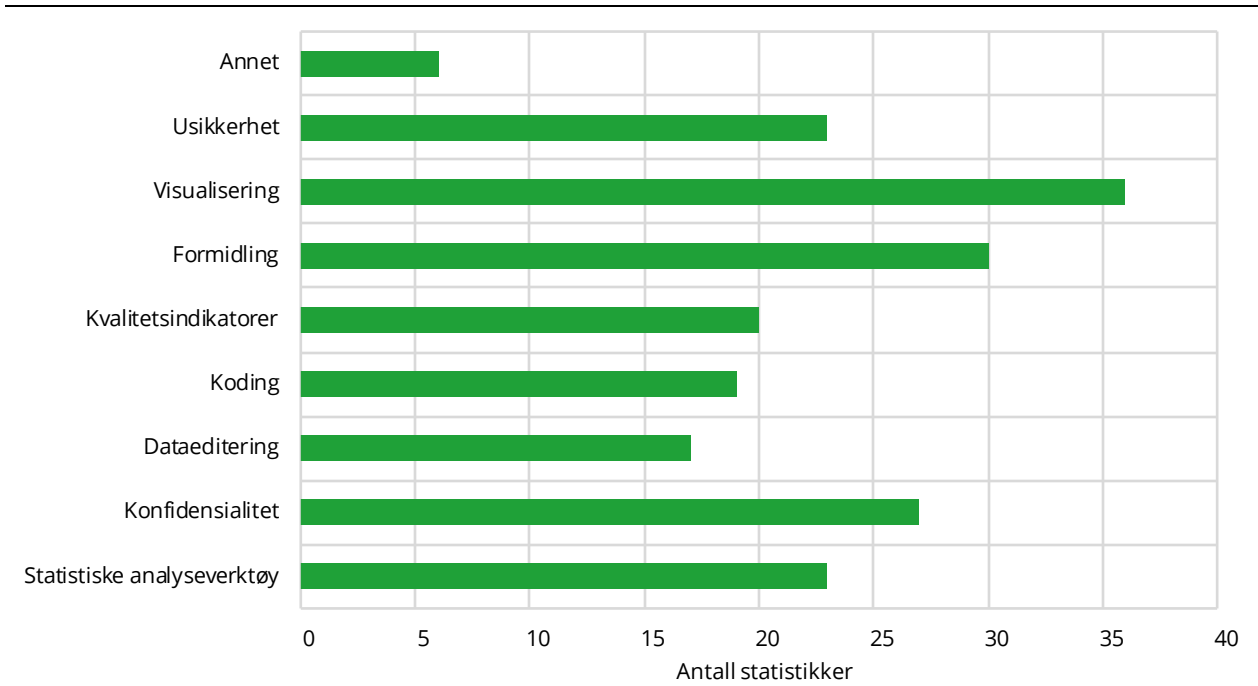
Resultater fra evalueringen

På spørsmålet om man evaluerer statistikkproduksjonen med jevne mellomrom, for å finne forbedringspunkter, svarer 52 prosent «ja», mens 41 prosent svarer «ja, men det er rom for forbedringer» og 6 prosent «nei». Dette viser at de fleste statistikker evalueres, men at det for flere statistikker kan gjøres mer systematisk. De som har svart «ja», eller «ja, men det er rom for forbedring» har fått oppfølgingsspørsmålet om man bruker prinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk i evalueringen. 36 prosent svarer «nei» eller «vet ikke». Det kan tyde på at kvalitetsprinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk ikke er godt nok kjent hos mange av de statistikkansvarlige.

På spørsmålet om kvalitetsindikatorer brukes for å vurdere produksjonsprosessen og produktkvaliteten svarer to tredjedeler «nei». Dette bekrefter inntrykket fra forrige kvalitetsevaluering på institusjonsnivå om at bruk av kvalitetsindikatorer er lite utbredt. Bruk av kvalitetsindikatorer er viktig for å ha et faktabasert grunnlag for å gjøre evalueringer. Det er derfor grunn til å tro at økt bruk av kvalitetsindikatorer også vil kunne føre til mer systematisk evaluering av statistikkproduksjonen for å finne forbedringspunkter.

Bruk av kvalitetsindikatorer må også ses i sammenheng med spørsmålet om å måle effekten av editering i kapittel 2.8. om editering. For å måle effekten av editering er det behov for et sett av kvantitative mål for produksjonsprosessen.

Blant produsentene utenfor SSB er det kartlagt innenfor hvilke områder de som arbeider med statistikkproduksjonen har behov for kompetanseheving. De områdene som utmerker seg er formidling, visualisering og konfidensialitet. Men det er betydelig behov for kompetanseheving innenfor andre områder også. Se figur 2.9. nedenfor.

Figur 2.9 Områder med behov for kompetanseheving blant produsenter utenfor SSB

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger 2024

- K62. Kvalitetskurs skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.

2.14. Samarbeid

I selvvurderingen ble produsentene spurt om de er involvert i samarbeid knyttet til produksjon av statistikken, nasjonalt, internasjonalt, med offentlige etater, universiteter, forskningsmiljøer, bedrifter eller andre.

Internasjonalt samarbeid gir offisiell statistikk en merverdi ved at statistikken blir sammenlignbar med tilsvarende statistikk fra andre land. Samarbeid med andre som produserer tilsvarende statistikk, og med vitenskapelige organisasjoner gir statistikkprodusentene bedre innsikt i brukerbehov og kan bidra til bedre statistikkproduksjon. Det foregår for tiden mye innovativt arbeid knyttet til produksjon av offisiell statistikk, både nasjonalt og internasjonalt. For statistikkprodusentene kan det være nyttig å bidra i eller følge med på slikt arbeid.

Resultater fra evalueringen

De aller fleste produsentene er involvert i samarbeid med andre knyttet til produksjon for minst en av sine statistikker. SSB og fire andre produsenter⁶ har ansvar for statistikker som er forordnet i EØS-avtalen. Det innebærer også samarbeid med Eurostat og andre land, og bruk av internasjonale klassifikasjoner og standarder. Dette gjelder 122 statistikker. Til sammen er det samarbeid om vel 60 prosent av statistikkene.

Anbefalinger 2024

- Ingen nye anbefalinger.

⁶ FHI, Fiskeridirektoratet, NIBIO, og UDI

3. Status på tiltak fra tidligere kvalitetsevalueringer

I 2023 publiserte SSB «Rapport om kvalitet i offisiell statistikk, 2023» (SSB 2019-2024). Rapporten inneholder 45 anbefalinger (K1-K45) om hvordan kvaliteten i offisiell statistikk kan heves.

SSB oppfordrer alle produsentene av offisiell statistikk til å følge opp anbefalingene fra kvalitetsevalueringene. Produsentene gjør selvstendige kost-nytte vurderinger av anbefalingene og lager planer med prioriterte tiltak basert på vurderingene. Tiltaksplanene inneholder informasjon om tidspunkt for oppstart og ferdigstillelse av tiltakene, samt status for arbeidet. SSB har samlet inn status for tiltaksplanene for alle produsentene per januar 2024.

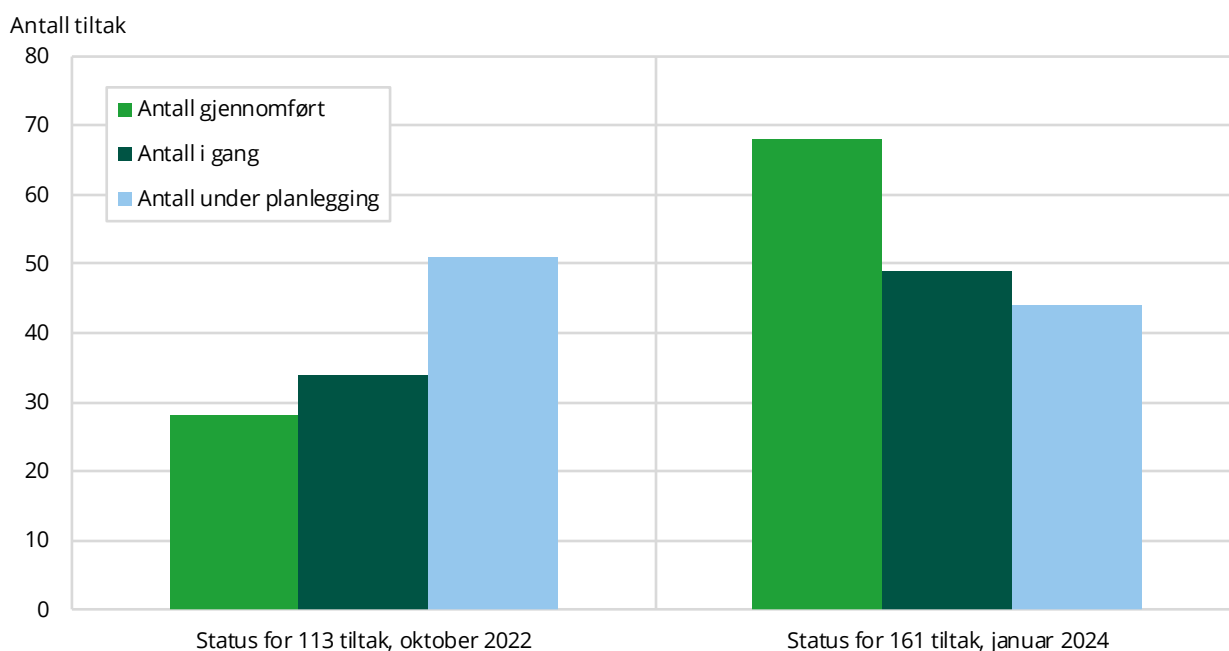
7 av anbefalingene har status fullført ved rapporteringen i 2024, mot 5 fullførte anbefalinger i 2022. Anbefalingene som er fullført krever ingen videre oppfølging, mens resten av anbefalingene videreføres. Status som fullført er vurdert på bakgrunn av de innmeldte tiltakene og informasjon fra kvalitetsevalueringen gjennom svar i spørreskjemaene og i de påfølgende intervjuene.

I tillegg til SSB deltok fire andre produsenter av offisiell statistikk i Eurostats Peer review som ble gjennomført i 2021. Rapporten fra Peer review inneholder også anbefalinger, og noen av tiltakene som er satt opp etter Peer review, er sammenfallende med tiltak etter kvalitetsevalueringene, se «Improvement actions Norway» (Eurostat 2023).

Alle produsentene har utarbeidet forslag til tiltak, og mange av produsentene har også gjennomført tiltak som svarer på anbefalingene. Dette gjelder bl.a. på områder knyttet til dokumentasjon og transparens. Det er utført et godt arbeid med å sette opp tiltakslistene, og det er planlagt 161 tiltak totalt per januar 2024. 68 av tiltakene er gjennomført.

I 2022 var det planlagt 113 tiltak, og allerede høsten 2022 var en fjerdedel av disse tiltakene gjennomført. Ved rapportering av for til sammen 161 tiltak i januar 2024, var 42 prosent av tiltakene gjennomført. Se figur 3.1.

Figur 3.1 Status for innmeldte tiltak. Endring fra 2022 til 2024

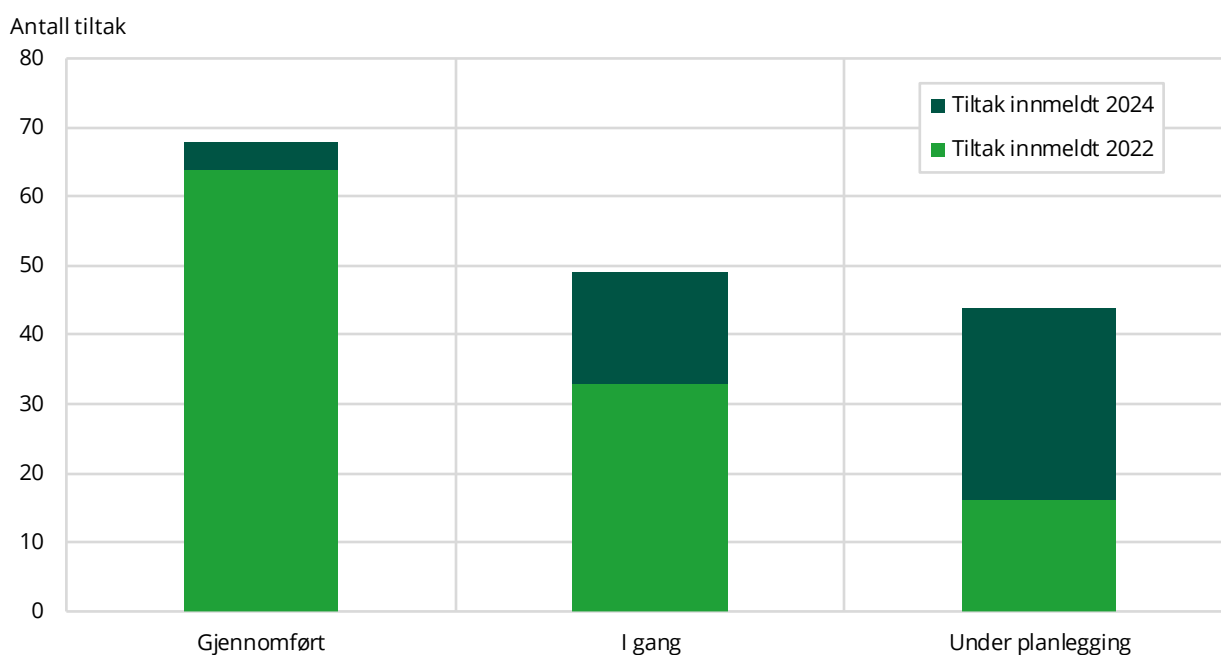
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Av de 48 nye tiltakene som ble meldt inn i januar 2024, er 4 allerede gjennomført. 28 av de nye tiltakene gjelder for anbefalingene som ble gitt i 2023.

For anbefalingen K42 «Alle produsentene av offisiell statistikk starter et arbeid med å vurdere relevante kvalitetsindikatorer for utvalgte statistikker», er det bare 6 produsenter som har satt opp tiltak. Fra kvalitetsevalueringen ser vi at det kun er en tredjedel av produsentene som bruker kvalitetsindikatorer for å vurdere produksjonsprosessen og produktkvaliteten. Anbefaling K42 vil derfor bli videreført, og fulgt opp.

Av alle de 161 innmeldte tiltakene er 68 gjennomført. 64 av de gjennomførte tiltakene ble innmeldt i 2022. To tredjedeler av de 49 tiltakene som er i gang ble meldt inn i 2022, mens flertallet av de 44 tiltakene som er under planlegging er innmeldt i 2024. Se figur 3.2 som viser status for alle planlagte tiltak samlet.

Figur 3.2 Alle kvalitetshevede tiltak fordelt etter om de ble innmeldt i 2022 eller i 2024

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Referanser

- Eurostat (2021-2023): Peer review report on compliance with the European Statistics Code of Practice and further improvement and development of the National statistical system, Norway. Peer reviewers' recommendations and improvement actions of the national statistical system of Norway in response to the recommendations. Kan lastes ned som pdf fra denne artikkelen på ssb.no: <https://www.ssb.no/omssb/ssbs-virksomhet/nyheter-om-ssb/godt-skussmal-til-norsk-offisiell-statistikk>
- Eurostat (websiteside): ESS Reference Metadata Reporting Standards. SIMS, Single Integrated Metadata Structure, kan lastes ned som pdf Eurostat (ec.europa.eu/eurostat): <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4373903/SIMS-2-0-Revised-standards-November-2015-ESSC-final.pdf>
- SSB (2017): Retningslinjer for europeisk statistikk. 16. november 2017. Uoffisiell norsk oversettelse. Kan lastes ned fra ssb.no: <https://www.ssb.no/omssb/kvalitet-i-offisiell-statistikk/retningslinjer-for-europeisk-statistikk>
- SSB (2020): Rammeverk for kvalitetssikring i det europeiske statistikkssystemet. Versjon 2. Uoffisiell norsk oversettelse. Kan lastes ned fra ssb.no: <https://www.ssb.no/omssb/kvalitet-i-offisiell-statistikk/retningslinjer-for-europeisk-statistikk>
- SSB (2019-2024): Publikasjoner om kvalitet i offisiell statistikk på ssb.no. I denne serien er rapporter og andre notater om kvalitet offisiell statistikk samlet. Dokumentene kan lastes ned fra ssb.no her: <https://www.ssb.no/omssb/kvalitet-i-offisiell-statistikk/publikasjoner-om-kvalitet-i-offisiell-statistikk>
- SSB (2021): Nasjonalt program for offisiell statistikk 2021 – 2023. Planer og meldinger 2021/3. Kan lastes ned som pdf fra ssb.no: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/artikler-og-publikasjoner/nasjonalt-program-for-offisiell-statistikk>
- SSB (2023): Prinsipper og retningslinjer for dataeditering. Notater 2023/49. Kan lastes ned fra ssb.no: <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/informasjons-og-kommunikasjonsteknologi-ikt/artikler/prinsipper-og-retningslinjer-for-dataeditering>
- SSB (2024): Nasjonalt program for offisiell statistikk 2024 – 2027. Planer og meldinger 2024/02. Kan lastes ned som pdf fra ssb.no: <https://www.ssb.no/omssb/nasjonalt-program-for-offisiell-statistikk/statistikkprogrammets-omfang-og-innhold>
- SSB (2024): Årsrapport 2023 (for SSB). Planer og meldinger 2024/X. Årsrapporten blir lagt ut på hjemmesiden til Finansdepartementet i løpet av april 2024 (regjeringen.no): <https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/fin/tildelingsbrev/id499309/?expand=factbox2539926>
- Zhang, L.-C. (2012): Topics of statistical theory for register-based statistics and data integration. *Statistica Neerlandica*, vol. 66, pp. 41-63. Kan lastes ned som PDF fra: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1467-9574.2011.00508.x>
- SSB (2024): Anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk. Notater 2024/5. Kan lastes ned som pdf fra ssb.no: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/offentlig-forvaltning/artikler/anbefalte-kvalitetsindikatorer-i-offisiell-statistikk>

Vedlegg A: Anbefalinger og tiltak

Tabell A1 Vedleggstabell. Anbefalinger med tilhørende tiltak⁷

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall gjennomført per jan. 2024	Herav gjennomført okt. 22- jan 24	Status
K01	2022	Produsenter uten leder med overordnet ansvar for statistikkproduksjonen sørger for at den posisjonen blir etablert og synliggjort på produsentens organisasjonskart.	3	2	1	
K02	2022	Produsenter av offisiell statistikk engasjerer seg i samarbeid som utvikler og fremmer innovasjon i statistikkproduksjonen.	1	0	0	
K03	2022	Gjennomføre kvalitetsgjennomganger blant de mindre produsentene og invitere medarbeidere fra mindre produksjonsmiljøer til å delta i kvalitetsgjennomganger hos andre produsenter.	3	2	2	Fullført 2024
K04	2022	Tilby ansatte som arbeider med produksjon av offisiell statistikk opplæring i statistisk konfidensialitet.	10	4	4	
K05	2022	At SSB utvikler kurs om statistisk konfidensialitet for alle produsenter av offisiell statistikk.	2	1	1	
K06	2022	Etablere rutine for at eksterne som utfører oppdrag for produsenter av offisiell statistikk skriver under på en taushetserklæring.	1	1	0	Fullført 2023
K07	2022	Resultatet av arbeidet som pågår i SSB for implementering av sikkerhetsgarantier i henhold til GDPR og statistikklovens bestemmelser om informasjonssikkerhet, bør dokumenteres og gjøres tilgjengelig for andre produsenter av offisiell statistikk gjennom Utvalget for offisiell statistikk og metodenettverket.	2	0	0	
K08	2022	Alle produsentene bør ha skriftlige retningslinjer for upartiskhet og objektivitet i produksjon og presentasjon av statistikk, og publisere de på hjemmesiden. Det kan gjerne være gjenbruk eller en henvisning til retningslinjer som er tilgjengelig på ssb.no.	7	4	2	
K09	2022	Alle produsenter bør utarbeide skriftlig dokumentasjon av hvordan statistikken er produsert og holde dokumentasjonen oppdatert.	18	7	4	
K10	2022	Dokumentasjon av statistikkproduksjonen offentliggjøres på statistikkmyndighetens hjemmesider.	6	2	0	
K11	2022	Alle produsenter bør annonsere dato og tidspunkt for frigivelse av statistikk minst tre måneder i forvegen og holde seg til annonsert dato og tidspunkt for alle brukere.	6	5	2	
K12	2022	Alle produsenter bør annonsere korreksjoner i publisert statistikk.	1	0	0	Fullført 2023
K13	2022	SSB bør prioritere arbeidet med å utvikle felles statistikkalender for all offisiell statistikk på ssb.no. De øvrige produsentene oppfordres til å arbeide aktivt for å annonsere publisering av sine statistikker på ssb.no.	3	1	0	
K14	2022	Vi anbefaler at produsentene setter seg inn i prinsipper for revisjon som er utarbeidet av SSB og gjør de kjent for sine brukere. Det kan gjøres ved å henvise til SSBs hjemmeside.	2	1	0	
K15	2022	Når noen utenfor statistikkproduksjonen har tilgang til statistiske resultater før statistikken blir publisert, er dette et avvik som skal begrunnes og gjøres kjent for brukerne i forbindelse med publiseringen.	1	1	1	
K16	2022	Produsenter av offisiell statistikk som bruker data fra administrative datasystemer (register) bør inngå avtaler med dataeierne om utlevering av data og samarbeid om kvalitet, for eksempel etter mal fra SSB.	6	5	4	
K17	2022	Sikre at brukertesting av spørreskjema gjennomføres systematisk.	2	1	1	
K18	2022	Vurdere å gjennomføre kurs i klarspråk.	7	4	4	
K19	2022	Utarbeide skriftlige retningslinjer for hvordan statistikkproduksjonen skal foregå.	6	2	0	

⁷ De fem hovedanbefalinger, R1-R5, fra «Rapport om kvalitet i offisiell statistikk, 2022» (SSB, 2022a) oppsummerer de viktigste av de 36 anbefalingene (K1-K36) fra delrapporten «Kvalitetsevaluering av offisiell statistikk, 2022» (SSB, 2022b). For å forenkle rapportering og oppfølging er tiltakene til de fem hovedanbefalingene i denne tabellen flyttet til de respektive anbefalingene fra delrapporten.

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Herav gjennomført per jan. 2024	Herav gjennomført okt. 22- jan 24	Status
K20	2022	Retningslinjer hvordan statistikkproduksjonen skal foregå offentliggjøres på statistikkmyndighetenes hjemmesider, eller det lenkes til retningslinjer på ssb.no.	6	3	1	
K21	2022	Der det gjøres, må datafangst per e-post avvikles og erstatte med en sikker løsning som f.eks. en filsluseløsning.	6	2	2	
K22	2022	Samle og dele beste praksis innen ny teknologi og nye datakilder blant produsenter av offisiell statistikk.	4	3	3	
K23	2022	Produsenter som ikke har faste møteplasser med brukere, bør vurdere å etablere brukerråd eller lignende med sentrale brukere. Et hjelpemiddel for å utarbeide en slik møteplass kan være å utarbeide en bruker- og interessentanalyse. ⁸	1	0	0	
K24	2022	Produsenten som samler inn data til offisiell statistikk på frivillig basis, og som har registrert frafall som reduserer nøyaktigheten, bør undersøke muligheten for å gjøre deltakelsen i undersøkelsen obligatorisk.	0	0	0	
K25	2022	Produsenter bør gjennomgå hvordan foreløpig statistikk blir publisert i all offisiell statistikk. Gjennomgangen bør gjøres med sikte på å komme frem til felles retningslinjer for all offisiell statistikk.	4	1	1	
K26	2022	Noen produsenter bør analysere forskjellen mellom foreløpig og endelig statistikk. Basert på analysen, kan man vurdere behovet for foreløpig statistikk.	5	1	1	
K27	2022	SSB bør utarbeide kvalitetsindikator for aktualitet i offisiell statistikk.	3	3	2	Fullført 2024
K28	2022	Produsentene som lager statistikk med variabler som ikke er sammenlignbare med tilsvarende variabler i andre norske statistikker eller som er usikre om de er sammenlignbare med tilsvarende statistikker i andre land, bør undersøke om de kan forbedre sammenlignbarhet, eventuelt forklare for brukere hvorfor sammenligning er vanskelig.	1	1	1	
K29	2022	Alle produsenter bør utarbeide skriftlige retningslinjer for publisering av statistikk.	1	1	0	
K30	2022	Alle produsenter må sørge for at retningslinjene for publisering av statistikk er tilgjengelig på hjemmesiden. Det kan være retningslinjer som er utarbeidet av produsenten selv eller prinsippene fra Retningslinjer for europeisk statistikk som finnes på ssb.no.	3	2	0	
K31	2022	SSB organiserer et temamøte i metodenettverket om formidling av offisiell statistikk og grafikk som verktøy.	1	1	0	Fullført 2023
K32	2022	Produsenter som ikke tilbyr spesialtilpassede analyser for oppdragsgivere oppfordres til å åpne opp for det.	0	0	0	
K33	2022	Spesialtilpassede analyser som kan være relevante for allmenheten, bør publiseres på produsentens hjemmeside.	4	2	2	
K34	2022	SSB bør tilby et kurs i kvalitetsarbeid hvor Retningslinjer for europeisk statistikk og FNs prosessmodell for statistikkproduksjon blir gjennomgått.	1	1	0	Fullført 2023
K35	2022	SSB bør lage en plan for kvalitetsgjennomganger av offisiell statistikk som sikrer at alle produsenter får delta i en kvalitetsgjennomgang i løpet av en programperiode. Alle produsenter oppfordres til å delta ved en kvalitetsgjennomgang hos en annen produsent.	3	2	0	Fullført 2023
K36	2022	SSB bør lage en samling av beste praksis med retningslinjer og gjøre den tilgjengelig for Utvalget for offisiell statistikk.	3	1	1	
K37	2023	Alle produsentene av offisiell statistikk oppfordres til å delta i Metodenettverket, kurs, seminarer og møter som SSB eller andre arrangerer og som omhandler kvalitet i statistikken.	5	0	0	
K38	2023	SSB setter opp temaet faglig uavhengighet og ansvar for kvalitetsarbeid i Utvalget for offisiell statistikk eller i Metodenettverket.	1	0	0	
K39	2023	Temaet plassering av ansvar for kvalitetsarbeid tas opp i Utvalget for offisiell statistikk.	1	0	0	

⁸ Anbefaling K23 fra 2022 er tydeliggjort

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Herav gjennomført per jan. 2024	Herav gjennomført okt. 22- jan 24	Status
K40	2023	Når arbeidet med informasjonssikkerhet er tema i Utvalget for offisiell statistikk inviteres produsentene av offisiell statistikk til å presentere sine erfaringer.	1	0	0	
K41	2023	Alle produsentertar i bruk SSBs indikator for aktualitet: Antall dager fra statistikkperiodens utløp til statistikken blir publisert.	5	1	1	
K42	2023	Alle produsentene av offisiell statistikk starter et arbeid med å vurdere relevante kvalitetsindikatorer for utvalgte statistikker.	6	0	0	
K43	2023	Produsentene bør gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser for å måle brukertilfredshet med statistikken.	2	0	0	
K44	2023	Produsentene bør innføre tilbakemeldingsfunksjon på statistikken på sine hjemmesider.	3	0	0	
K45	2023	Alle produsenter anbefales å dokumentere statistikkene i tråd med SIMS i henhold til anbefalingen fra Eurostat.	4	0	0	
K46	2024	Det anbefales at SSB etablerer en tydelig og felles definisjon av referanseperioden som aktualitet beregnes på bakgrunn av.	-	-	-	-
K47	2024	Det er nødvendig at det gjøres en gjennomgang av referanseperioden for alle statistikker i henhold til oppdatert definisjon.	-	-	-	-
K48	2024	For KOSTRA-statistikkene i SSB anbefales det å gjøre en vurdering av om aktualiteten kan forbedres ved å åpne for at enkeltstatistikker kan publiseres tidligere eller hyppigere, ut ifra en avveining mellom aktualitet og andre kvalitetsmål.	-	-	-	-
K49	2024	Det anbefales at henvendelser om brukerbehov som kommer til sentrale svartjenester, oppsummeres og formidles til statistikkansvarlige.	-	-	-	-
K50	2024	Forbedre verktøyene for visualisering og formidlingsplattformene slik at det blir enklere å publisere ulike typer av visualiseringer.	-	-	-	-
K51	2024	Ta i bruk ulike former for visualiseringer.	-	-	-	-
K52	2024	Etablere retningslinjer og bygge et kompetansemiljø for henting av data direkte fra oppgavegiverens eller dataleverandørenes fagsystemer. Et eksempel på slik datainnhenting er maskin-til-maskin løsninger (M2M).	-	-	-	-
K53	2024	SSB: Vurdere å åpne opp Klass slik at produsenter utenfor SSB kan legge inn sine kodeverk og klassifikasjoner.	-	-	-	-
K54	2024	Statistikkene som ikke benytter Klass bør ta i bruk Klass hvis det er hensiktsmessig.	-	-	-	-
K55	2024	Omtale usikkerhet og mulige feilkilder på hjemmesiden for alle statistikker.	-	-	-	-
K56	2024	Statistikker som allerede beregner usikkerhet, vurderer om det er hensiktsmessig å publisere denne på statistikkens hjemmeside.	-	-	-	-
K57	2024	Bevisstgjøring og kompetanseutvikling for forståelse, beregninger og formidling av statistisk usikkerhet.	-	-	-	-
K58	2024	Måle effekten av editering og vurdere om arbeidet med editering kan reduseres og/eller avsluttes tidligere, eller om det er mulig å forbedre datakvaliteten på inndata. Se kvalitetsindikator nummer 4 i Anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk (Notater 202/5, SSB, 2024)	-	-	-	-
K59	2024	Etablere og forbedre retningslinjer for avsløringskontroll og gjøre disse kjent hos produsentene.	-	-	-	-
K60	2024	Ta i bruk anerkjent programvare for å ivareta tilstrekkelig statistisk konfidensialitet.	-	-	-	-
K61	2024	Kurs i statistisk konfidensialitet skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.	-	-	-	-
K62	2024	Kvalitetskurs skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.	-	-	-	-
Sum antall tiltak			161	68	41	7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vedlegg B: Resultater fra selvvurderingen 2023/24

Tabell B1.1 Vedleggstabell. Hyppighet og aktualitet i uker for produsenter utenfor SSB

Hyppighet og publisering av foreløpig eller endelige tall	Antall statistikker	Gjennomsnittsverdi	Median	Høyest aktualitet	Lavest aktualitet
Ukentlig, endelige tall	1	0,4	0,4	0,4	0,4
Månedlig, foreløpige tall	2	2,0	2,0	1,0	3,0
Månedlig, endelige tall	15	3,5	2,0	1,0	12,0
Kvartalsvis, endelige tall	12	5,5	5,0	2,0	11,0
Årlig, foreløpige tall	6	4,8	2,0	1,0	21,0
Årlig, endelige tall	26	23,7	24,0	1,0	51,0
Annen hyppighet	2

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B1.2 Vedleggstabell. Aktualitet, brukertilfredshet

Spørsmål	I verken					Vet ikke	I alt
	I svært stor grad	I ganske stor grad	stor eller liten grad	I ganske liten grad	I svært liten grad		
2 Er aktualiteten i tråd med brukernes krav og etterspørsel?	109	174	43	6	1	10	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B2 Vedleggstabell. Aktualitet og relevans

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	I alt
3 Planlegger dere å publisere oftere eller raskere for å øke aktualiteten?	44	286	13	343
4 Har dere faste møteplasser med sentrale brukere av denne statistikken eller statistikkområdet?	221	121	1	343
5 Kjenner dere til viktige brukerbehov som statistikken ikke dekker?	112	206	25	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B3 Vedleggstabell. Tilgjengelighet og klarhet

Spørsmål	Ja	Nei	Ja, men det er rom for forbedringer				I alt
			Vet ikke	Ja, alltid	Ja, noen ganger	Ja, delvis	
6 Følger det med en artikkel ved publiseringen av statistikken?	.	36	1	.	198	108	343
7 Publiserer dere statistikken med figurer, grafer, kart eller andre visualiseringer?	160	77	2	104	.	.	343
8 Tilbyr dere spesialtilpassede (egne) analyser for oppdragsgivere?	191	137	15	.	.	.	343
8.1 HVIS JA: Blir disse publisert på statistikkens hjemmeside?	43	94	7	.	.	47	191

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B4 Vedleggstabell. Samle inn

Spørsmål	Ja	Nei	Planlegger		I alt
			Vet ikke å gjøre det	gjøre det	
9 Samler dere inn data ved hjelp av et spørreskjema?	119	223	.	.	342
9.1 Tester dere skjemaene på potensielle respondenter (svarpersoner) før de tas i bruk, eller ved større endringer?	87	28	4	.	119
9.2 Har dere vurdert å innhente data på en annen måte for å forbedre nøyaktigheten?	77	40	2	.	119
9.3 Har dere vurdert å innhente data på en annen måte for å redusere oppgavebyrden?	83	33	3	.	119
9.4 Har dere vurdert å innhente data på en annen måte for å effektivisere datainnsamlingen?	80	35	4	.	119
10 Vurderer dere fra tid til annen om det er behov for alle opplysningene dere samler inn?	241	74	4	24	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B5 Vedleggstabell. Sammenheng og sammenlignbarhet

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	Ikke relevant	Statistikken	Har ikke	I alt
					har ikke hatt brudd	hørt om Klass	
11 Blir brudd i tidsserier forklart og beskrevet?	273	5	4	.	61	.	343
12 Er statistikken sammenlignbar med statistikker i andre land?	201	40		102	.	.	343
13 Bruker statistikken nasjonale eller internasjonale standard klassifikasjoner?	276	47	20	.	.	.	343
14 Bruker statistikken standard klassifikasjoner eller kodeverk som ligger i KLASS?	264	61	11	.	.	7	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B6 Vedleggstabell. Dokumentasjon

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	Ja, men det	Ja,	I alt
				er rom for forbedringer	Ja, noen alltid ganger	
15 Finnes det skriftlig dokumentasjon som viser hvordan statistikken er produsert?	152	6	1	184	.	343
16 Lagres koden som brukes til å produsere statistikken på Git? (Spørsmål bare til SSB)		242	5		30	291
17 Er dokumentasjon om hvordan statistikken er produsert tilgjengelig fra statistikkens hjemmeside? (Spørsmål bare til produsenter utenfor SSB)	35	17	0	.	.	52
17.1 HVIS JA: Vurderer dere om dokumentasjonen må oppdateres hver gang statistikken publiseres? (Spørsmål bare til produsenter utenfor SSB)	24	7	0	.	.	31
18 Er Om statistikken oppdatert i henhold til de nye retningslinjene fra 2023? (Spørsmål bare til SSB)	98	124	24	45		291
18.1 HVIS JA: Vurderer dere om Om statistikken må oppdateres hver gang statistikken publiseres? (Spørsmål bare til SSB)	128	14	1	.	.	143

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B7.1 Vedleggstabell. Nøyaktighet og pålitelighet

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	Ikke	I alt
				relevant	
19 Beregner dere usikkerhet?	80	256	7	.	343
Hvis ja: 19.1 Beregner dere følgende typer usikkerhet?
Utvalgsfeil	45	10	3	22	80
Dekningsfeil	27	34	5	14	80
Målefeil	28	41	4	7	80
Frafallsfeil	32	27	6	15	80
Bearbeidingsfeil	26	45	4	5	80
Annen type usikkerhet	34	32	9	5	80
Hvis nei: 19.2 Vurderer dere følgende typer usikkerhet?
Utvalgsfeil	49	50	2	162	263
Dekningsfeil	82	57	4	120	263
Målefeil	105	69	4	85	263
Frafallsfeil	73	65	3	122	263
Bearbeidingsfeil	126	82	5	50	263
Annen type usikkerhet	104	85	20	50	259

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B7.2 Vedleggstabell. Nøyaktighet og pålitelighet

Spørsmål	Nei	Vet ikke	Ja, kun med beskrivende tekst	Ja, alltid	Ja, noen ganger	Ja, og vi presenterer tall for usikkerhet	I alt
							I alt
20 Omtaler dere usikkerhet i dokumentasjonen på statistikkens hjemmeside?	71	7	230	.	.	35	343
21 Formidler dere mulige grunner til usikkerhet i omtaler av tallene, f.eks. i nyhetsartikler?	150	12	.	45	136	.	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B8 Vedleggstabell. Editering, korreksjoner av feil og planlagte revisjoner

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	Ja, men det er rom for forbedringer	Ikke relevant	I alt
						I alt
22 Editerer dere data?	251	89	3	.	.	343
22.1 HVIS JA: Måler dere effekten av editering?	26	156	2	67	.	251
23 Dersom det oppdages alvorlige feil i statistikken, blir feilen korrigeret?	339	0	4	.	.	343
24 Blir det annonsert at alvorlige feil i statistikken er korrigeret?	334	1	8	.	.	343
25 Blir større revisjoner annonsert på forhånd på statistikkens hjemmeside?	123	65	13	.	142	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B9.1 Vedleggstabell. Statistisk konfidensialitet

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	Ja, men det er rom for forbedringer	Nei, det gjøres av andre	Anerkjent programvare/kode	Egenprodusert programvare/kode	I alt
								I alt
26 Er statistikken av en slik type at det er behov for å ivareta statistisk konfidensialitet?	221	120	2	343
26.1 Hvis ja: Opplever du at din institusjon har en klar og enhetlig tolkning av konfidensialitet som er praktisk og anvendelig for statistikken?	141	11	3	64	.	.	.	219
26.2 Før dere publiserer statistikken, tar dere noen grep for å beskytte dataene med hensyn til konfidensialitet?	182	6	0	31	.	.	.	219
26.3 Bruker dere programvare/kode for å sikre statistisk konfidensialitet?	119	91	9	219
26.3.1 HVIS JA: Det finnes programvare/kode for å utføre konfidensialitet, blant annet ulike R-pakker og tauArgus. Bruker dere anerkjent programvare/kode, eller har dere laget koden selv?	32	87	119
26.4 Har dere publisert statistikken, eller utlevert tabeller, hvor konfidensialiteten muligens ikke har vært godt nok ivaretatt?	15	149	55	219
27 Kan forskere få tilgang til data på enhetsnivå fra denne statistikken?	238	73	32	343
27.1 HVIS JA: Tar dere noen grep for å anonymisere data på enhetsnivå før de deles?	112	48	6	17	55	.	.	238

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B10.1 Vedleggstabell. Upartiskhet og objektivitet

Spørsmål	3 måneder eller mer før publisering	Mellom 1 og 3 måneder før publisering	1 måned eller mindre før publisering	I alt
				I alt
28 Når fastsettes tidspunktet for publisering av statistikken? (Bare til produsenter utenfor SSB)	39	12	1	52

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B10.2 Vedleggstabell. Upartiskhet og objektivitet

	Statistikken				I alt
	Ja	Nei	ikke	Vet har aldri blitt utsatt	
29 Dersom publisering av statistikken blir utsatt, blir dette annonsert? (Bare til produsenter utenfor SSB)	32	3	1	16	52
30 Er det noen personer utenfor statistikkproduksjonen som har tilgang til statistiske resultater før statistikken blir publisert?	16	327	0	.	343
30.1 HVIS JA Blir det opplyst om dette i dokumentasjonen på statistikkens hjemmeside?	5	8	2	.	15

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B11.1 Vedleggstabell. Kvalitetsbevissthet, behov for kompetanseutvikling

	Antall
32 Innenfor hvilke områder har de som arbeider med statistikkproduksjonen behov for kompetanseutvikling? (Bare til produsenter utenfor SSB)	
Statistiske analyseverktøy	23
Konfidensialitet	27
Dataeditering	17
Koding	19
Kvalitetsindikatorer	20
Formidling	30
Visualisering	36
Usikkerhet	23
Annet	6
Annet, vennligst spesifiser:	Tekstfelt ⁹

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B11.2 Vedleggstabell. Kvalitetsbevissthet

Spørsmål	Ja, men det				I alt
	Ja	Nei	Vet ikke	forbedringer	
31 Evaluerer dere statistikkproduksjonen med jevne mellomrom for å finne forbedringspunkter?	180	21	2	140	343
31.1 HVIS JA Bruker dere prinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk i evalueringen?	72	94	30	124	320
33 Bruker dere kvalitetsindikatorer for å vurdere produksjonsprosessen og produktkvaliteten?	42	223	18	60	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell B12. Vedleggstabell. Samarbeid

Spørsmål	Ja	Nei	Vet ikke	I alt
34 Er dere involvert i samarbeid knyttet til produksjon av statistikken?	216	122	5	343

Kilde: Statistisk sentralbyrå

⁹ Her er det svart Maskinlæring, KI (Kunstig intelligens) og Universell utforming.

Vedlegg C: Rådgivende utvalg i SSB

Mandatet for alle Statistisk sentralbyrås rådgivende utvalg:

- Utvalgene er rådgivende organer for SSB.
- Utvalgene skal hjelpe SSB med å kartlegge og begrunne de enkelte brukergruppers behov for statistikk og analyse innen bestemte statistikkområder.
- Utvalgene skal gi SSB råd om prioritering.
- Utvalgene skal gi SSB råd i planleggingen av enkeltundersøkelser, blant annet om utforming og faglig innhold av undersøkelsene.
- Utvalgene skal gi råd om hvordan resultatene skal formidles.
- Utvalgene skal delta i det forberedende arbeidet med neste års virksomhetsplanlegging.

I rådgivende utvalg møtes ulike brukergrupper for å snakke om statistikkens relevans og behov for utvikling. De rådgivende utvalgene i SSB har vanligvis ett møte i året. Representasjonen i de ulike utvalgene er ganske lik, med representanter fra departementer, direktorater, bransjeorganisasjoner, forsknings- og analyseinstitusjoner og større private eller statlige bedrifter. I enkelte av utvalgene er det tradisjon for å invitere andre relevante institusjoner til enkeltpunkter på dagsordenen.

Per juni 2023 er det 19 rådgivende utvalg ledet av SSB:

- Rådgivende utvalg for energi- og utslippsstatistikk
- Rådgivende utvalg for arealstatistikk
- Rådgivende utvalg for jaktstatistikk
- Rådgivende utvalg for landbruksstatistikk
- Rådgivende utvalg for reiselivsstatistikk
- Rådgivende utvalg for godstransport
- Rådgivende utvalg for persontransport
- Rådgivende utvalg for IKT-statistikk
- Rådgivende utvalg for varehandelsstatistikk
- Rådgivende utvalg for bygg- og anleggsstatistikk
- Rådgivende utvalg for Svalbard-statistikk
- Rådgivende utvalg for prisstatistikk
- Rådgivende utvalg for utenrikshandelsstatistikk
- Rådgivende utvalg for arbeidsmarkeds- og lønnsstatistikk
- Brukerutvalget for mikrodatatjenesten
- Rådgivende utvalg for avfallsstatistikk
- Rådgivende utvalg for kulturarvstatistikk
- Rådgivende utvalg for valgstatistikk
- Rådgivende utvalg for regionale inndelinger

Vedlegg D: Aktualitet

Tabell D1 Vedleggstabell. Hyppighet og aktualitet i uker for foreløpige og endelige tall. Alle produsenter

All offisiell statistikk	Antall publiseringer	Gjennomsnittsverdi	Median	Høyest aktualitet	Lavest aktualitet	Resultatkrav fra Finansdepartementet
Månedlig publisering	374	3,3	3	0,9	12	<=3,3
Kvartalsvis publisering	188	7,4	7,6	1,7	16,4	<=7,3
Årlig publisering	248	27,5	24	0,6	99,6	<=29,9

Kilde: SSBs statistikkregister og selvvurderingsskjema for produsenter utenfor SSB.

Tabell D2 Vedleggstabell. Hyppighet og aktualitet i uker for foreløpige og endelige tall, alle publiseringer. SSB. 2023

SSB	Antall publiseringer	Gjennomsnittsverdi	Median	Høyest aktualitet	Lavest aktualitet	Resultatkrav fra Finansdepartementet
Månedlig, foreløpige tall	24	2,0	2,2	0,9	3,4	-
Månedlig, endelige tall	333	3,4	3,1	1,3	9,6	-
Månedlig alle tall	357	3,3	3,1	0,9	9,6	<=3,3
Kvartalsvis, foreløpige tall	12	6,1	6,1	2,9	10	-
Kvartalsvis, endelige tall	164	7,6	7,8	1,7	16,4	-
Kvartalsvis alle tall	176	7,5	7,7	1,7	16,4	<=7,3
Årlig, foreløpige tall	14	22,3	14	3,9	56,6	-
Årlig, endelige tall	202	29,0	24,9	0,6	99,6	-
Årlig, alle tall	216	28,6	24,8	0,6	99,6	<=29,9

Kilde: SSBs statistikkregister